BJUGN SPAREBANK

Pilar 3 – Offentliggjøring av informasjon om kapital og risikoforhold

31. desember 2024 BJUGN SPAREBANK

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. Innledning og formål med dokumentet 2
2. Konsolidering 2
3. Kapitalkrav 2
3.1 Ansvarlig kapital og kapitalkrav 2
3.2 Bufferkrav 4
3.3 Uvektet kjernekapitalandel 4
4. Kredittrisiko og motpartsrisiko 5
4.1 Definisjon misligholdte engasjement: 5
4.2 Metode for beregning av nedskrivninger 6
4.3 Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder 6
4.4 Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid 7
4.5 Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier 8
4.6 Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier 8
4.7 Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål 9
4.8 Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav 9
4.9 Sikkerhetsstilte eiendeler 9
4.10 Motpartsrisiko knyttet til derivater 10
5. Egenkapitalposisjoner 10
6. Renterisiko 11
7. Styring og kontroll av risiko 11
7.1 Kredittrisiko 12
7.2 Likviditetsrisiko 12
7.3 Markedsrisiko 13
7.4 Operasjonell risiko 13
7.5 ICAAP og kapitalkrav 13

1. INNLEDNING OG FORMÅL MED DOKUMENTET

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter åttende del av kapitalkravsforordningen (CRR (EU) 2013/575), jf. Forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV del XI. Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2024 med mindre annet fremgår.

Banken benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Dette innebærer at det brukes standardiserte myndighetsbestemte risikovekter ved beregning av kapitalkravet. For beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko benyttes basismetoden som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år. Banken har ikke handelsportefølje og beregner derfor ikke kapitalkrav for markedsrisiko.

2. KONSOLIDERING

Tabellen nedenfor gir en oversikt over selskap hvor investeringen er fratrukket i ansvarlig kapital og selskap i konsernet som ikke er konsolidert og hvor investeringen ikke er fratrukket i ansvarlig kapital:

Selskaper hvor investeringen er fratrukket i ansvarlig kapital

Navn	Ant. aksjer	Bokført verdi	Eierandel	Stemmerett	Kontor	Type virksomhet
Eika VBB AS	**1.298**	**6.526**	**0,8 %**	**0,8 %**	**Oslo**	**Eie aksjer i Vipps**

Selskaper som ikke er konsolidert og hvor investeringen heller ikke er fratrukket i ansvarlig kapital

Navn	Ant. aksjer	Bokført verdi	Eierandel	Stemmerett	Kontor	Type virksomhet
Torra AS	**2.500**	**5.729**	**100 %**	**100 %**	**Ørland**	**Næringsutvikling**

Ingen av disse selskapene er konsolidert hverken regnskapsmessig eller kapitaldekningsmessig. For Torra AS er egenkapitalmetoden benyttet. Bokført verdi av aksjene i bankens balanse tilsvarer selskapets bokførte egenkapital pr. 31.12.2024.

Fra og med 01.01.2018 ble banken konsolidert med Eika Gruppen AS og Eika Boligkreditt AS kapitaldekningsmessig, men ikke regnskapsmessig. Konsolideringen skjer i forhold til bankens eierandel som pr. 31.12.2024 er 0,75 % i Eika Gruppen AS og 0,24 % i Eika Boligkreditt AS.

3. KAPITALKRAV

3.1 Ansvarlig kapital og kapitalkrav

Hele bankens ansvarlige kapital er opptjent egenkapital. Tabellen på neste side viser ansvarlig kapital og beregningsgrunnlag både for banken og konsolidert med Eika Gruppen AS og Eika Boligkreditt AS.

	Morbank		Konsolidert kapitaldekning inkl. andel samarb.gruppe	
Tall i tusen kroner	**2024**	**2023**	**2024**	**2023**
Opptjent egenkapital	535.600	489.300	556.888	457.616
Overkursfond	-	-	22.374	23.470
Fond for vurderingsforskjeller	3.229	2.885	-	-
Fond for urealisert gevinst	52.437	56.809	-	-
Annen egenkapital	0	0	55.667	59.746
Egenkapitalbevis	0	-	3.797	4.767
Gavefond	3.912	3.405	-	
Sum egenkapital	**595.177**	**552.399**	**638.727**	**545.599**
Kontantstrømsikring IFRS 9			922	
Immaterielle eiendeler			-38.682	-222
Fradrag Vipps	-6.526	-6.526	-	-
Fradrag for forsvarlig verdsetting	-500	-483	-543	-538
Avsatt til gaver	-500			
Utjevningsfond				
Fradrag i ren kjernekapital	-	-33.896	-17.524	-8.886
Ren kjernekapital	**587.652**	**511.494**	**582.900**	**535.953**
Fondsobligasjoner	-	-	2.130	2.630
Fradrag i kjernekapital	-	-	-	-
Sum kjernekapital	**587.652**	**511.494**	**585.030**	**538.583**
Tilleggskapital - ansvarlig lån	-	-	2.871	3.544
Fradrag i tilleggskapitalkapital	-	-	-	-
Netto ansvarlig kapital	**587.652**	**511.494**	**587.901**	**542.127**
Eksponeringskategori (vektet verdi)				
Stater				
Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	6.448	4.423	9.556	9.459
Offentlige eide foretak	0	0	0	0
Institusjoner	7.856	2.587	11.870	7.765
Foretak	194.753	116.292	194.950	119.774
Massemarked	0	0	19.024	19.161
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	1.309.490	1.167.895	1.395.652	1.276.205
Forfalte engasjementer	26.018	33.059	27.104	34.144
Høyrisiko-engasjementer	13.975	12.703	14.011	12.703
Obligasjoner med fortrinnsrett	22.814	20.057	20.477	22.930
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	6.038	8.774	6.038	8.774
Andeler i verdipapirfond	23.421	19.971	25.510	20.633
Egenkapitalposisjoner	99.436	67.452	76.961	67.552
Øvrige engasjement	77.887	77.597	80.991	80.798
CVA-tillegg			2.188	4.044
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	**1.788.135**	**1.530.810**	**1.884.330**	**1.683.942**
Beregningsgrunnlag fra operasjonell risiko	**204.914**	**187.761**	**212.090**	**194.970**
Kapitalkrav med utgangspunkt i faste kostnader			**2.157**	**1.745**
Sum beregningsgrunnlag	**1.993.049**	**1.718.571**	**2.098.577**	**1.880.657**
Kapitaldekning i %	**29,49 %**	**29,76 %**	**28,01 %**	**28,83 %**
Kjernekapitaldekning	**29,49 %**	**29,76 %**	**27,88 %**	**28,64 %**
Ren kjernekapitaldekning i %	**29,49 %**	**29,76 %**	**27,78 %**	**28,50 %**
Uvektet kjernekapitalandel i %	**14,19 %**	**13,93 %**	**13,17 %**	**13,17 %**

Banken har blitt underlagt et Pilar 2-krav fra Finanstilsynet på 2,3 % fra 2023 (hvorav 1,29% i ren kjernekapital og 1,73% i kjernekapital). I bankens ICAAP-beregninger pr. 31.12.2024 er Pilar 2-tillegget beregnet til 2,58 %, og økningen skyldes sterk vekst i utlån. Banken har et kapitalmål på 16,3 % i ren kjernekapitaldekning og 20,8 % i kapitaldekning (konsoliderte tall), og ligger dermed langt over måltallene.

3.2 Bufferkrav

Banken har per 31.12.2024 følgende krav til ren kjernekapital:

Bufferkrav	2024	2023
Bevaringsbuffer (2,50 %)	49.826	42.964
Motsyklisk buffer (2,50 %)	49.826	42.964
Systemrisikobuffer (4,50 %)	89.687	77.336
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	**189.339**	**163.264**
Minimumskrav til ren kjernekapital (4,50 %)	89.687	77.336
Pilar 2 - krav (2,30%) *	51.421	39.527
Sum krav til ren kjernekapital	**330.447**	**280.127**
* egen beregning på 2,58 % benyttet for 2024		

Banken har 588 millioner kroner i ren kjernekapital tilgjengelig til å dekke det kombinerte kapitalbufferkravet pr. 31.12.2024, noe som er 257 millioner kroner over kravet. Pr. 31.12.2023 var ren kjernekapital 231 millioner kroner over kravet.

3.3 Uvektet kjernekapitalandel

Uvektet kjernekapitalandel regnes ut fra beregnet kjernekapital, med og uten overgangsordninger, delt på engasjementsbeløp for balanseførte og ikke balanseførte poster og engasjementsbeløp for derivater og gjenkjøpsavtaler som ikke er balanseført. Ikke balanseførte poster blir justert for konverteringsfaktorer (iht i CRR artikkel 429, nr 10).

Uvektet kjernekapitalandel	2024	2023
Derivater: Fremtidig eksponering ved bruk av markedsverdimetoden	0	0
Poster utenom balansen med 10 % konverteringsfaktor (standardmetoden)	0	0
Poster utenom balansen med 20 % konverteringsfaktor (standardmetoden)	18.323	13.515
Poster utenom balansen med 50 % konverteringsfaktor (standardmetoden)	105.454	71.460
Poster utenom balansen med 100 % konverteringsfaktor (standardmetoden)	5.056	5.000
Øvrige eiendeler	4.012.527	3.581.840
(-) Regulatoriske justeringer i kjernekapital		
(-) Regulatoriske justeringer i kjernekapital etter overgangsregler		
Totalt eksponeringsbeløp	4.141.360	3.671.815
Totalt eksponeringsbeløp etter overgangsregler	4.141.360	3.671.815
Kapital		
Kjernekapital	**587.652**	**511.494**
Kjernekapital etter overgangsregler	**587.652**	**511.494**
Uvektet kjernekapitalandel		
Uvektet kjernekapitalandel	**14,19 %**	**13,93 %**
Uvektet kjernekapitalandel etter overgangsregler	**14,19 %**	**13,93 %**

4. KREDITTRISIKO OG MOTPARTSRISIKO

4.1 Definisjon misligholdte engasjement:

Mislighold foreligger når kunden ikke har betalt forfalt termin innen 90 dager etter forfall eller når overtrekk på rammekreditt ikke er inndekket innen 90 dager etter at rammekreditten ble overtrukket.

Et engasjement anses å være tapsutsatt, selv om det ikke er misligholdt, når kundens økonomiske situasjon innebærer en sannsynlighet for at en allerede oppstått hendelse vil føre til et tap på et senere tidspunkt.

Finansforetakslovens § 13-14 sier at «Bankens avsetninger til dekning av tap skal på kort og lang sikt være forsvarlige, ut fra den samlede risiko for tap som må antas å knytte seg til bankens engasjementer. Banken skal ha retningslinjer for vurdering av behovet for avsetninger til dekning av tap på engasjementer som er misligholdt eller for øvrig antas å være tapsutsatte og av andre tap som følge av risiko som kan knytte seg til porteføljer av engasjementer til enhver tid.». Bjugn Sparebank har utarbeidet egne retningslinjer for nedskrivninger på utlån og garantier.

4.2 Metode for beregning av nedskrivninger

For engasjement i steg 1 og steg 2 er det i Eika-Alliansen utviklet en modell som beregner nedskrivningsbehov per engasjement. Dette inkluderer utlån og benyttede og ubenyttede kredittrammer og garantier.

STEG 1

Ved førstegangs opprettelse av et engasjement, plasseres engasjementet i steg 1. Engasjementet forblir i steg 1, med mindre det ikke skjer en vesentlig økning i kredittrisikoen siden første gangs innregning. For alle engasjement i steg 1, skal det gjøres en modellberegnet tapsavsetning tilsvarende 12-måneders forventet tap.

STEG 2

Dersom kredittrisikoen for et engasjement eller gruppe av engasjement er ansett å ha økt vesentlig siden første gangs innregning, skal engasjementet plasseres i steg 2. Banken skal benytte modellen utviklet i Eika Alliansen som plasserer engasjement i steg 2 dersom risikoen er økt vesentlig. Modellen vil også plassere forbearance-markerte (markert for betalingslettelser) engasjement og engasjement med 30 dagers mislighold i steg 2.

For alle engasjement i steg 2 skal det gjøres en modellberegnet nedskrivning tilsvarende hele den forventede levetiden til engasjementet.

STEG 3

Engasjementer med objektive bevis på verdifall skal i henhold til IFRS 9 nedskrives i steg 3. Nedskrivninger i steg 3 skal manuelt beregnes av banken. Beregningen gjøres i en egen beregningsmodell i programmet «Loan Process». Objektive bevis på at et engasjement har verdifall inkluderer observerbare data banken har kjennskap til om følgende tapshendelser (ikke uttømmende):

- vesentlige finansielle problemer hos debitor som fører til kontraktsbrudd
- 90-dagers betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd, skal medføre klassifisering til steg 3, men vil i mange tilfeller ikke medføre verdifall.
- innvilgelse av betalingslettelser som skyldes debitors finansielle problemer og som ellers ikke ville ha blitt gitt
- en situasjon der det anses som sannsynlig at debitor vil inngå gjeldsforhandling, annen finansiell restrukturering eller at debitors bo blir tatt under konkursbehandling.

Nedskrivninger i steg 3 beregnes i Loan Process, hvor tap på engasjementer skal beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer, neddiskontert med effektiv rente. Det skal utarbeides tre scenarier (positivt, negativt og normalt), hvoretter scenariene skal sannsynlighetsvektes etter bankens skjønn for best å reflektere fremtidige kontantstrømmer fra engasjementet. Med estimerte fremtidige kontantstrømmer menes kontraktsfestede renter og avdrag redusert med kredittap som er forårsaket av inntrufne tapshendelser. Eventuell overtakelse og salg av tilhørende sikkerheter skal inkluderes, med fradrag for utgifter til overtakelse og salg av sikkerhetene.

4.3 Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp etter steg 3 nedskrivninger fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder.

Engasjementer[1] fordelt på engasjementstyper, geografiske områder og typer av motparter (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Utlån og fordringer	Ubenyttede rammer	Garantier	Sum
Offentlig forvaltning	-	-	-	-
Lønnstakere o.l.	2.824.468	130.929	525	2.955.922
Utlandet	12.653	23	-	12.676
Næringssektor fordelt:				
Jordbruk, skogbruk, fiske	167.097	3.215	-	170.312
Industriproduksjon	12.941	2.000	-	14.941
Bygg og anlegg	34.718	28.674	15.116	78.508
Varehandel, hotell/restaurant	17.709	3.618	1.360	22.687
Transport, lagring	25.126	5.758	10.819	41.703
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	249.578	286	-	249.864
Sosial og privat tjenesteyting	44.439	4.694	2.252	51.385
Sentralbank	-	-	-	-
Kredittinstitusjoner	-	-	-	-
Sum	**3.388.729**	**179.197**	**30.072**	**3.597.998**
Ørland kommune	1.373.250	132.688	24.368	1.530.306
Resten av Trøndelag	666.843	29.199	5.179	701.221
Resten av Norge	1.335.983	17.287	525	1.353.795
Utlandet	12.653	23	-	12.676
Gjennomsnitt[2]	**3.196.032**	**174.349**	**23.234**	**3.393.615**

[1] Fratrukket nedskrivninger i steg 3

[2] Gjennomsnitt av inngående og utgående balanse siste år

4.4 Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid

Matrisen viser beløp for ulike engasjementstyper fordelt på løpetid.

Engasjementer[1] fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid (beløp i tusen kroner)

Engasjementstyper	Inntil 1 måned	1-3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Sum
Utlån og fordringer	27.706	935	22.449	55.294	3.282.345		**3.388.729**
Ubenyttede rammer			59.939		119.258		**179.197**
Garantier				25.047	5.025		**30.072**
Sum	**27.706**	**935**	**82.388**	**80.341**	**3.406.628**	**-**	**3.597.998**

[1] Fratrukket nedskrivninger i steg 3

Flexilån (boligkreditter) er tatt med under kolonnen «Over 5 år» både når det gjelder utlån og ubenyttede rammer. Løyvegarantier er også tatt med i kolonnen «Over 5 år».

4.5 Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier

Matrisen viser misligholdte utlån og steg 3 nedskrivninger på utlån samt avsetninger på garantier fordelt på typer av motparter og geografiske områder.

Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Misligholdte eng. over 90 dager	Andre kredittforr. engasjement	Samlede nedskrivninger [1]	Resultatførte nedskrivninger [1]	Garantier med avsetning [2]	Avsetninger på garantier
Offentlig forvaltning	-	-	-	-	-	-
Lønnstakere o.l.	19.790	5.513	1.242	4.475	-	-
Utlandet	84	-	26	6	-	-
Næringssektor fordelt:						
Jordbruk, skogbruk, fiske	-	-	-	-	-	-
Industriproduksjon	60	-	5	5	-	-
Bygg og anlegg		-		(4)	-	-
Varehandel, hotell/restaurant	16	1.561	585	16	100	13
Transport, lagring	-	-	-		-	-
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	-	-	-	(235)	-	-
Sosial og privat tjenesteyting	-	-	-	(16)	-	-
Sum	**19.950**	**7.074**	**1.858**	**4.247**	**100**	**13**
Ørland kommune	3.588	6.428	1.259	3.404	100	13
Resten av Trøndelag	2.251	646	341	520	-	-
Resten av Norge	14.027	-	232	317	-	-
Utlandet	84	-	26	6	-	-

[1] Kun nedskrivninger i steg 3

[2] Samlet garantibeløp der det er foretatt avsetning.

4.6 Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier

Note 11 i bankens årsregnskap for 2024, viser endringer i tapsavsetninger og bevegelser mellom de ulike stegene for tapsnedskrivning. Matrisen nedenfor viser hvordan bankens tapskostnad for 2024 fremkommer.

Årets nedskrivninger og gjenvinning på tidligere års nedskrivninger (beløp i tusen kroner)	Utlån	Garantier og ubenyttede kreditter
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån	-2.044	
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på garantier		-5
Periodens endring i gruppeavsetninger	-	-
Periodens endring i forventet tap (steg 1 og 2)	-557	-
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	6.242	-
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	49	-
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-69	-
Periodens tapskostnader	**3.621**	**-5**

4.7 Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål

Etter standardmetoden vil kapitalkravet kunne avhenge av motpartens offisielle rating. Offisiell rating vil i liten grad være aktuelt for bankens lånekunder, men kan være aktuelt for utstedere av verdipapirer banken plasserer i. I så fall er det rating fra Standard & Poor's, Moody's og/eller Fitch som er aktuelle. Banken har pr. rapporteringstidspunktet ingen engasjementer hvor ratingen påvirker kapitaldekningen.

4.8 Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp før og etter at det er tatt hensyn til sikkerheter samt engasjementsbeløp som er fratrukket den ansvarlige kapitalen.

Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v ved fastsettelsen av kapitalkrav (beløp i tusen kroner)

Engasjementskategorier	Engasjementsbeløp før sikkerheter	Engasjements-beløp etter sikkerheter	Fratrukket den ansvarlige kapitalen	Benyttede ratingbyråer	Andel sikret med pant[1]	Andel sikret med garantier[1]
Stater og sentralbanker	54.248	54.248	-		0,0 %	0,0 %
Lokale og regionale myndigheter	48.642	48.642	-		0,0 %	0,0 %
Offentlige foretak	-	-	-		0,0 %	0,0 %
Multilaterale utviklingsbanker	5.108	5.108	-		0,0 %	0,0 %
Internasjonale organisasjoner	-	-	-		0,0 %	0,0 %
Institusjoner	35.544	35.544	-		0,0 %	0,0 %
Foretak	261.095	260.433	-		0,0 %	0,0 %
Massemarkedsengasjementer	-	-	-		0,0 %	0,0 %
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	3.269.299	3.265.035	-		0,0 %	0,0 %
Forfalte engasjementer	27.024	25.167	-		0,0 %	0,0 %
Høyrisiko-engasjementer	9.401	9.374	-		0,0 %	0,0 %
Obligasjoner med fortrinnsrett	259.438	259.438	-		0,0 %	0,0 %
Fordring på inst. og foretak med korts. rating	30.189	30.189	-		0,0 %	0,0 %
Andeler i verdipapirfond	77.138	77.138	-		0,0 %	0,0 %
Egenkapitalposisjoner	90.843	90.843	7.026		0,0 %	0,0 %
Øvrige engasjementer	109.170	109.074	-		2,2 %	0,0 %
Sum	**4.277.139**	**4.270.233**	**7.026**	**-**		

[1] Her tas kun hensyn til garantier og pant som har betydning for beregning av kapitalkrav. Andel regnet av engasjementsbeløp før sikkerheter.

Hovedtyper av pant som benyttes for kapitaldekningsformål er pant i bolig og fritidseiendom. Garantier har i liten grad betydning for kapitaldekningen. I noen tilfeller benyttes garantier fra banker eller regionale myndigheter. Banken benytter ikke kredittderivater.

Det tas ikke hensyn til motregningsadgang ved beregning av kapitalkrav. Verdivurdering av sikkerheter tar utgangspunkt i sikkerhetens markedsverdi. Når det gjelder sikkerhetsobjekter, skal verdien dokumenteres.

Verdivurdering av boligeiendommer oppdateres ved vesentlige endringer i markedet, og minst hvert tredje år.

Det tas hensyn til konsentrasjonsrisiko i bankens ICAAP, likevel slik at konsentrasjonsrisiko som følge av konsentrasjon av typer av sikkerheter ikke eksplisitt tilordnes kapitalbehov.

4.9 Sikkerhetsstilte eiendeler

Tabellen viser bankens finansielle eiendeler som kan stilles som sikkerhet for lån i sentralbanken. Pr. 31.12.2024 er ingen eiendeler stillet som sikkerhet.

Pantsatte og ikke-pantsatte eiendeler

Eiendeler	Balanseført verdi av ikke-sikkerhetsstilte eiendeler	herav: godkjent som pant i sentralbanken	Virkelig verdi av ikke-sikkerhetsstilte eiendeler	herav: godkjent som pant i sentral-banken
Rentebærende verdipapirer	406.388	252.918	406.388	252.918
herav: Covered bonds (inkl. OMF)	196.838	196.838	196.838	196.838
herav: sikrede verdipapirer (ABS)	-	-	-	-
herav: utstedt av offentlig forvaltning	84.574	40.075	84.574	40.075
herav: utstedt av finansielle foretak	124.966	16.005	124.966	16.005
herav: utstedt av ikke-finansielle foretak	10	-	10	-
Sum	**406.388**	**252.918**	**406.388**	**252.918**

4.10 Motpartsrisiko knyttet til derivater

Bjugn Sparebank har ingen derivater pr. 31.12.2024.

5. EGENKAPITALPOSISJONER

Aksjer, andeler og egenkapitalbevis deles inn i 3 grupper, handelsportefølje, andre omløpsmidler og anleggsmidler. Bjugn Sparebank har ingen handelsportefølje. Omløpsporteføljen består utelukkende av rentefond. For rentefond vises til punkt 4.9. Anleggsporteføljen er delt i strategiske aksjer og andre anleggsmidler. For de strategiske aksjene føres endringer i markedsverdien over «utvidet resultat» og mot «fond for urealiserte gevinster under egenkapitalen i balansen.

Bankens styre har vedtatt policy for markedsrisiko som regulerer rammer for ulike verdipapirer. Policyen ble siste gang revidert 29.04.2025.

Matrisen under viser egenkapitalposisjoner fordelt etter om de holdes for gevinstformål eller strategisk formål. Matrisen viser også type verdipapir og bokført verdi, virkelig verdi, realisert gevinst/tap siste år og hvor mye av dette som er medregnet i hhv kjernekapital og tilleggskapital.

Egenkapitalposisjoner ekskl. rentefond (beløp i tusen kroner)

Beløp i tusen kroner	Bokført verdi	Realisert gevinst/-tap i perioden	Urealisert gevinst/-tap	Herav medregnet i kjernekapital[1]	Herav medregnet i tilleggskapital[1]
Aksjer og andeler - gevintsformål					
- børsnoterte aksjer	-	-	-	-	-
- andre aksjer og andeler	8.319	-	237	-	-
Aksjer og andeler - strategisk formål					
- børsnoterte aksjer	-	-	-	-	-
- andre aksjer og andeler	85.300	-	-	-	-

[1] "Herav" sikter til urealiserte gevinster/tap

6. RENTERISIKO

Renterisiko (rentefølsomhet) oppstår i forbindelse med bankens utlåns- og innlånsvirksomhet og i tilknytning til aktiviteter i norske og internasjonale penge- og kapitalmarkeder. Renterisiko er et resultat av at rentebindingstiden for bankens eiendels- og gjeldsside ikke er sammenfallende.

Banken måler renterisikoen gjennom 6 ulike endringer (stress) i rentekurven.

Bankens ramme for renterisiko er satt til 3.000 kroner. De 6 stressene følger krav til verdiendring (EVE) i IRRBB-regelverket. Høyeste tap blant de 6 stressene er 2.400 kroner (se matrisen nedenfor). Bankens renterisiko vurderes som lav, og er godt innenfor den fastsatte rammen.

Renterisiko rapporteres av bankens leder for risk & compliance i den kvartalsvise risikorapporten til styret.

Renterisiko for 6 stress i tråd med IRRBB:		
Parallellskift rentekurve opp med 2 % poeng	-1,7	3
Parallellskift rentekurve ned med 2 % poeng	1,4	3
Brattere rentekurve med 1,5 %	1,3	3
Slakere rentekurve med 1,5 %	-1,9	3
Økning i korte enden av rentekurven med 3 %	-2,4	3
Fall i korte enden av rentekurven med 3 %	2,1	3

7. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

God risikostyring er en viktig forutsetning for at banken skal nå sine mål. Risikostyring er derfor sentralt i den daglige driften og i styrets arbeid.

Styret har det overordnede ansvaret for bankens risikostyring. Styret beslutter bankens risikoprofil og vedtar rammer og overordnede retningslinjer for risikostyringen. Styret overvåker administrasjonen og sikrer seg at retningslinjer blir fulgt og at eksponeringen holdes innenfor vedtatte rammer.

Adm. banksjef og ledere med ansvar for risikotagning har en utøvende rolle, og sørger for etterlevelse av de beslutninger styret har fattet.

Risikostyringsfunksjonen (Leder Risk & Compliance) kontrollerer etterlevelsen av styrets beslutninger og utarbeider rapporter til ledelsen og styret.

Rollefordelingen kan illustreres slik:

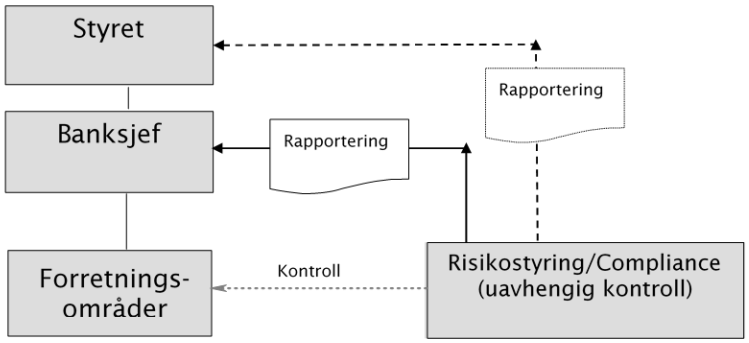

Policy for virksomhets- og risikostyring gir en overordnet beskrivelse av virksomhetsstyringen, herunder risikostyringen i banken. Dokumentet er forankret og vedtatt av bankens styre, og skal sees i sammenheng med bankens strategi og vedtekter.

I tillegg til policy for virksomhets- og risikostyring har banken egne policydokumenter for de viktigste risikoområder. Dette gjelder kreditt-, likviditets-, markeds- og operasjonell risiko. Banken har ikke etablert egne policydokumenter for risiko knyttet til strategiske beslutninger, forretningsmessige forhold og bankens omdømme. Disse risikoene er likevel hensyntatt ved vurdering av bankens kapitalbehov i ICAAP-prosessen.

7.1 Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for at banken påføres tap i forbindelse med kredittgivning på grunn av at kunde ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser. Dette er den risikoen som kan ha størst konsekvens, og er dermed den risikoen banken har mest fokus på. Sentrale forutsetninger for å redusere denne type risiko er god kredittvurdering samt at alle ansatte etterlever gode rutiner. Banken skal til enhver tid ha kontroll på kredittrisikoen, gjennom gode systemer og rutiner for kredittgivningen og oppfølging av engasjement.

7.2 Likviditetsrisiko

Likvidtetsrisiko er risikoen for at banken ikke skal kunne gjøre opp sine forpliktelser på forfall. Bankens innskuddskunder kan i praksis på kort varsel disponere sin innskuddskapital. Derimot vil bankens lånekunder ønske langsiktig finansiering og kredittrammer. På denne måten eksponeres banken for likviditetsrisiko.

Banken har interne måltall for likviditet, herunder likviditetsbuffer, trekkrettigheter, forfallsstruktur, innskuddsdekning, overføringsgrad til EBK, som løpende fremlegges for styret. Banken benytter Finanstilsynets modell for beregning av Liquidity Coverage Ratio (LCR), Net Stable Funding Ratio (NSFR). Det er satt en minimumsramme for LCR og NSFR som ligger 10 % over offentlig krav. Banken benytter også stresstester og likviditetsprognoser i sin daglige likviditetsstyring.

Likviditetssituasjonen vurderes fortsatt som god for banken.

7.3 Markedsrisiko

Med markedsrisiko mener vi risikoen for tap forårsaket av endringer i markedsparametere som rente, valutakurser, aksje eller obligasjonspriser. Bankens policy for markedsrisiko fastsetter flere typer rammer for tillatte instrumenter samt rammer for renterisiko og valutarisiko. Disse er basert på vedtatt risikotoleranse og overordnet strategi for markedsrisikoområdet. Risikoen styres i tillegg gjennom etablerte rutiner og retningslinjer.

Bankens markedsrisiko skal være moderat.

7.4 Operasjonell risiko

Med operasjonell risiko mener vi risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Dette omfatter juridisk risiko, compliance risiko, belønnings-/insentivrisiko og omdømmerisiko.

Handtering av operasjonell risiko skjer i stor grad gjennom bankens vedtatte policyer, rutiner og retningslinjer. Rapportering av risikonivå og eventuelle avvik skjer gjennom bankens etablerte internkontrollrutiner.

7.5 ICAAP og kapitalkrav

ICAAP er bankens egen, interne prosess for å vurdere bankens kapitalbehov. Kapitalbehovsvurderingen skal være framoverskuende. Det innebærer at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til nåværende og framtidig risikoprofil. Et overordnet prinsipp for banken i denne prosessen er derfor at vi, i tillegg til å beregne kapitalbehovet ut fra gjeldende eksponering/rammer, også vurderer kapitalbehovet opp imot planlagt vekst og eventuelle besluttede strategiske endringer for banken.

Bankens metode for å beregne kapitalbehov tar utgangspunkt i minstekrav for kapitaldekning i henhold til kapitaldekningsregelverket for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko (pilar 1). I tillegg beregner banken internt kapitalbehov som går utover minstekravet basert på kvantitative og kvalitative risikoanalyser (pilar 2-tillegg).

Banken baserer primært årets ICAAP på tall pr siste årsskifte. Bankens administrasjon forbereder dokumentet, og styret gjennomfører diskusjoner i flere styremøter for å fastsette bankens kapitalbehov.

Banken benytter maler utarbeidet av Eika Gruppen som utgangspunkt for bankens risikostyring, herunder utarbeidelse av både grunnlaget for kapitalbehovsvurderingen og selve ICAAP-rapporten.